

Diagnose: Afasie

algemene informatiefolder

Afasie is een taalstoornis die kan ontstaan bij hersenletsel. Spreken, begrijpen, lezen of schrijven is vaak van het ene op het andere moment heel moeilijk. Communiceren met anderen wordt een probleem. Afasie verandert je leven.

Oorzaak van afasie

De oorzaak van afasie is meestal een beroerte. Afasie kan ook ontstaan door een ongeval, een hersentumor of een infectie in de hersenen. Afasie is niet aangeboren. Mensen met afasie hebben niet aangeboren hersenletsel (NAH).

Impact van afasie

Afasie verandert je leven enorm. Afasie heeft impact op heel veel dagelijkse situaties. Je kunt bijvoorbeeld moeite hebben met:

- Een gesprek voeren
- Telefoneren, chatten en internetten
- Formulieren invullen
- Mailen en Whatsappen
- Boodschappen doen
- Televisiekijken

Herstel

Afasie is een hardnekkige aandoening. Soms lijkt het alsof je geen taalproblemen meer hebt. Van de buitenkant ziet niemand je handicap. Dat is heel lastig. Andere mensen begrijpen niet wat er aan de hand is. Als je afasie hebt is het een uitdaging om mee te doen. Je kunt je eenzaam voelen.

Een afasie heb je niet alleen

Ook voor familie, vrienden en kennissen heeft een afasie veel impact. De manier waarop je met elkaar praat verandert door de taalstoornis. Het duurt langer voor je elkaar begrijpt. Soms weet je niet goed wat er in de ander omgaat. Je kunt elkaar helpen door je manier van spreken aan te passen. De logopedist kan je leren hoe je ondanks de afasie met elkaar in gesprek blijft.

Ziekenhuis en revalidatie

Als je hersenletsel hebt word je opgenomen in het ziekenhuis. De artsen proberen de schade aan je hersenen zo veel mogelijk te beperken. De logopedist doet zo snel mogelijk taalonderzoek. Hoe gaat het met spreken? Begrijp je alles nog? Hoe gaat het met lezen en schrijven? Vaak gebeurt dit onderzoek al in het ziekenhuis. De logopedist geeft ook advies aan je naasten en aan het ziekenhuispersoneel. Zo weten zij hoe zij het beste met je kunnen communiceren.

De logopedist kan niet voorspellen hoe het herstel zal verlopen. In de eerste weken en maanden is er soms veel vooruitgang. De hersenen “herpakken” zich en je taal gaat elke dag vooruit. Dit heet “spontaan herstel.”

Na ontslag uit het ziekenhuis heb je meestal nog verdere behandeling nodig. Dit gebeurt in een revalidatiecentrum of een verpleeghuis. Soms kun je direct uit het ziekenhuis naar huis. Je krijgt dan poliklinische afasietherapie of afasietherapie in een logopediepraktijk. Daarna kun je verder leren in het afasiecentrum.

Onderzoek

Afasie heeft verschillende vormen. De problemen van afasie zijn dus niet voor iedereen hetzelfde. De logopedist brengt jouw bijzondere problemen én mogelijkheden in kaart. Je krijgt allerlei tests om je communicatievermogen te meten.

Behandeling

Na het onderzoek legt de logopedist uit hoe jouw afasie kan worden behandeld. De behandeling van afasie verschilt per persoon. De logopedist houdt rekening met wat jij nodig hebt en met jouw wensen. Wat je kunt bereiken met therapie is afhankelijk van de ernst van je afasie.

Het doel van afasietherapie is dat je beter kunt communiceren met de mensen om je heen. Beter communiceren betekent dat je zo

zelfstandig mogelijk bent. Beter communiceren betekent ook dat jij en je gesprekspartner gelijkwaardig zijn. Bij ernstige vormen van afasie is de rol van je gesprekspartners extra belangrijk. Zij moeten soms helpen om je wensen en behoeften duidelijk te maken. Afasietherapie werkt op 3 niveaus: je taalstoornis, je communicatievaardigheid en je sociale leven.

Je taalstoornis

Het doel van de therapie is het herstellen van je taalvermogen. Door taaloefeningen te doen probeer je je grenzen steeds te verleggen. Je oefent bijvoorbeeld met de klanken van woorden, met woorden vinden, zinnen maken of een tekst lezen.

Je communicatievaardigheid

Het doel van de therapie is dat je jezelf in allerlei situaties duidelijk kunt maken. Je oefent bijvoorbeeld met telefoneren, met boodschappen doen of met een verhaal vertellen. Je leert hoe je jezelf kunt helpen door daarbij gebaren te maken, te tekenen of te schrijven. Je leert ook hoe je gebruik kunt maken van handige apps op je tablet of telefoon. Zo nodig adviseert de logopedist je over communicatiehulpmiddelen die speciaal zijn gemaakt voor mensen met afasie.

Je sociale leven

Het doel van de therapie is dat je weer mee gaat doen met sociale activiteiten. Je oefent vaak samen met je gesprekspartner(s). Jullie kunnen bijvoorbeeld een training volgen om meer grip te krijgen op de manier waarop je met elkaar gesprekken voert.

Hoe lang duurt de behandeling van afasie? Dat verschilt sterk per persoon. Je bespreekt met je logopedist wat je wilt bereiken en wat je mogelijkheden zijn. Je gebruikt de tijd die nodig is om je doelen te bereiken.

Waar kan ik terecht?

Je kunt op allerlei plekken afasietherapie krijgen: in een revalidatiecentrum, een ziekenhuis, een verpleeghuis, een afasiecentrum of in een logopediepraktijk. Hoe weet je waar je moet zijn? Dat hangt af van jouw situatie.

Het multidisciplinaire team

Door je hersenletsel kun je naast de afasie ook andere problemen hebben, bijvoorbeeld een halfzijdige verlamming, onhandigheid of geheugenproblemen. Een team van verschillende soorten therapeuten verzorgt dan je behandeling.

Zo'n team heet een multidisciplinair team. Het bestaat bijvoorbeeld uit een logopedist, een fysiotherapeut, ergotherapeut, psycholoog, maatschappelijk werker en een arts. Een multidisciplinair team vind je in het ziekenhuis, de polikliniek of in een revalidatiecentrum.

Het afasieteam

De meeste revalidatiecentra in Nederland hebben ook een afasieteam. Een afasieteam ondersteunt logopedisten bij het onderzoek en de behandeling van afasie.

De logopediepraktijk

Wanneer je vooral last hebt van afasie, ga je naar een logopediepraktijk. Sommige logopediepraktijken zijn gespecialiseerd in de behandeling van afasie. Je vindt ze in de buurt, in het verpleeghuis of in het dagbehandelingscentrum.

Het afasiecentrum

Ben je klaar met afasietherapie maar nog lang niet uitgeleerd? Ga dan naar het afasiecentrum. Ontmoet daar andere mensen met afasie en logopedisten. In het afasiecentrum is veel kennis en ervaring. Je familie en vrienden zijn er ook welkom.

Meertaligheid

Er zijn steeds meer mensen in Nederland met een migratieachtergrond. Zij spreken in het dagelijks leven verschillende talen. Voor het onderzoek en de behandeling van afasie is je culturele achtergrond en je meertaligheid belangrijk. Bespreek de mogelijkheden met je logopedist. Zij kan je verwijzen naar een afasieteam of een tolk inschakelen. Jij en je afasietherapeut moeten elkaar goed kunnen begrijpen.

Vuistregels

Hieronder vind je regels voor beter communiceren met afasie. Gesprekspartners kunnen deze en andere technieken ook met de logopedist oefenen.

1. Neem de tijd en heb geduld
2. Zoek een rustige plek
3. Maak oogcontact
4. Gebruik je lichaamstaal
5. Schrijf namen op
6. Schrijf steekwoorden op
7. Maak kleine tekeningen
8. Pak je tablet erbij
9. Gebruik ja / nee vragen
10. Check: hebben we elkaar goed begrepen?

Interessante websites

AfasieNet

AfasieNet is hét platform voor afasie in Nederland en Vlaanderen. AfasieNet is er voor mensen met afasie en hun naasten, voor therapeuten, onderzoekers en verwijzers. AfasieNet heeft als doel om de zorg voor mensen met afasie in Nederland en Vlaanderen steeds beter te maken. Lees meer op www.afasienet.com. Alle informatie is vrij toegankelijk.

Hersenletsel.nl

Hersenletsel.nl is een vereniging van en voor mensen die door hersenletsel zijn getroffen en hun naasten. Op de website www.hersenletsel.nl vind je meer informatie over deze patiëntenvereniging en alle activiteiten die zij organiseren.

Kijk op de Zorgzoeker van www.afasienet.com. Daar vind je alle adressen voor hulp bij afasie in jouw regio.

Colofon

Een uitgave van AfasieNet met financiële steun van de Stichting Afasie Nederland en het Landelijk Service Project '76.

Foto's: Edwin Kooren. Hij heeft ook afasie.

Ontwerp: Studio Koen Verbeek

Met dank aan Laurien Sietsma en cliënten en therapeuten van Reade Amsterdam.

Stichting Afasie Nederland

